

3

CEP
KİTAPLARI

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ İŞLETMELERE (KOBİ) DESTEK PROGRAMLARI

**Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği
ve MÜSİAD işbirliği ile hazırlanmıştır**

MÜSİAD

MÜSTAKİL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Avrupa Birliği'nde Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelere (KOBİ) Destek Programları

Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği
ve MÜSİAD işbirliği ile hazırlanmıştır

Temmuz 1999

MÜSİAD

(MÜSTAKİL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ)

Mecidiye Cd. No: 7/50, Mecidiyeköy-80310 İST.

Tel: (0.212) 213 61 00 (20 hat)

Fax: (0.212) 213 78 90 - 216 01 42

e-mail: musiad@musiad.org.tr www: musiad.org.tr

**Avrupa Komisyonu
Türkiye Temsilciliği**

Uğur Mumcu Caddesi No:88 Kat:4
06700 Gaziosmanpaşa-Ankara

Web site: www.Eureptr.org.tr

e-mail: info-doc@eureptr.org.tr

İç Düzen, Kapak
Sina 532 51 79

Baskı
Erkam 504 18 31

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	5
1. BÖLÜM	
AVRUPA BİRLİĞİ'NİN GİRİŞİMCİLERE YÖNELİK POLİTİKASI	6
2. BÖLÜM	
AVRUPA BİRLİĞİ'NİN KOBİ'LERİ DESTEKLEMeye YÖNELİK PROGRAMLARI	
1. EKONOMİK BÜYÜME VE ÇEVRE PİLOT PROGRAMI	8
2. YAPISAL FONLAR	8
3. KOBİ GİRİŞİMİ	9
4. ADAPT GİRİŞİMİ:	9
5. AVRUPA YATIRIM BANKASI	9
6. AVRUPA YATIRIM FONU (EIF)	9
7. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	10
8. ÇEKİRDEK SERMAYE	10
9. EASDAQ (KOBİ'LER İÇİN AVRUPA SERMAYE PİYASALARI)	10
10. KARŞILIKLI GARANTİ ŞİRKETLERİ	11
11. JEV (AVRUPA ORTAK YATIRIM GİRİŞİMİ)	11
3. BÖLÜM	
AVRUPA BİRLİĞİ – TÜRKİYE İLİŞKİLERİ ÇERÇEVESİNDE KOBİ'LERE YÖNELİK DESTEK PROGRAMLARI	
1. AVRUPA TOPLULUĞU-TÜRKİYE GÜMRÜK BİRLİĞİ ANLAŞMASI	12
2. TÜRKİYE İÇİN AVRUPA STRATEJİSİ	13
3. AVRUPA-AKDENİZ ORTAKLIĞI VE KOBİ'LER	13
MEDA KAPSAMI ALTINDA KOBİ'LERE YÖNELİK OLARAK VERİLEN MEDA FONLARI (HİBELERİ)	14
4. AVRUPA YATIRIM BANKASI (AYB)	18
4. BÖLÜM	
DİĞER FİNANSMAN PROGRAMLARI	
AVRUPA TOPLULUĞU YATIRIM ORTAKLIĞI (ECIP)	20
5. BÖLÜM	
İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRME PROGRAMLARI	
1. KOBİLER İÇİN AVRUPA BİLGİ MERKEZLERİ – EURO-INFO CENTRES	23
2. BC-NET	23
3. BRE (GİRİŞİMCİLERİ BİRBİRİNE YAKLAŞTIRMA BÜROLARI)	23
4. EUROPARTENARİYAT	23
5. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	24
6. AVRUPA –AKDENİZ ORTAKLIĞI KOBİ'LERE YÖNELİK İLİŞKİ AĞLARI	25
YARARLI ADRESLER	27

GİRİŞ

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) yaklaşık 18,5 milyon işletme ve 112 milyon kişinin istihdamıyla Avrupa Birliği'nin ekonomik gücünün temelini oluşturmaktadır. KOBİ'ler ve özellikle küçük işletmeler yaklaşık son on yıldır Avrupa Birliğinde istihdamın geliştirilmesinin ana kaynağı olarak görülmektedir. Bu nedenle, milli hükümetler düzeyinde olduğu kadar, Avrupa Birliği düzeyinde de KOBİ'leri desteklemeye yönelik olarak finansman, bilgi desteği ve teknik yardım şeklinde birçok programlar geliştirilmiştir.

Ülkemizde de KOBİ'ler, toplam işletmelerin % 99,5'ini, üretimin % 27,3'ünü ve istihdamın % 61,1'ini oluşturarak ekonomide çok önemli bir role sahiptir. Türkiye ile Avrupa Birliği arasında 36 yılı aşan bir Ortaklık Anlaşması ve bu Anlaşma uyarınca bir Gümrük Birliği İşbirliği mevcut olduğundan, AB'deki KOBİ'lere destek programlarından ülkemizdeki KOBİ'lerin de sınırlı ölçüde de olsa yararlanması mümkündür. Bu çalışma KOBİ'lerimize AB'nin destek programları hakkında bilgi vermeyi amaçlamaktadır. Faydalı olacağını ümit ediyoruz.

1. BÖLÜM

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN GİRİŞİMCİLERE YÖNELİK POLİTİKASI

Avrupa Birliği, girişimci politikasını oluşturma aşamasına ilk olarak 1983 yılında KOBİ Avrupa Yılı'nı örgütleyerek başlamıştır. Ardından 1985 yılında KOBİ'lerin idari, mali ve işle-yiş kurallarını basitleştirici önlemlerin oluşturulması kararı-nı alarak 1986 yılında bir KOBİ Destek Grubu kurmuş ve ye-ni işletmeleri ve istihdamı artırıcı bir eylem programı oluş-turmuştur.

1989 yılında Avrupa Komisyonu bünyesinde, Birlik içinde özellikle KOBİ'lere yönelik iş çevresini geliştirmeye yönelik politikaların uygulanmasından sorumlu olacak yeni bir Ge-nel Müdürlüğün oluşturulması da KOBİ'lere yönelik politi-kaların yerleşik hale gelmesi için bir adım oluşturmuştur.

1993 yılında Konsey*, girişimciler ve özellikle de KOBİ'lere yönelik olarak Birliğin girişimcilik politikasının devamlılığ-ını ve yerleşikliğini sağlamanın yanısıra, öncelikli alanlarda bu politikaların yoğunlaştırılmasına imkan sağlayacak Çok-yıllı Topluluk Programını hayata geçirmiştir.

1996 yılına gelindiğinde, Birliğin KOBİ'lere yönelik politika-sının temel taşı olacak ve KOBİ'lerin çalışma koşullarını iyi-leştirmeyi amaçlayan Üçüncü Çokyıllık Program (1997-2000)

(*) Avrupa Konseyi: Avrupa Birliğinin karar verme organlarından birisi olan Konsey, her üye devletin kendi hükümetini taahhüt altına sokmaya yet-kili bakanlar düzeyindeki temsilcilerinden oluşur. 15 üyesi ve her üyenin de nüfuslarına göre farklılaşan oy hakkı vardır. Konsey'in temel görevi ortak politikalara ilişkin temel kararların alınmasını sağlamaktır.

127 milyon ECU'lük finansal destekle Konsey tarafından onaylanarak uygulamaya geçirildi.

Avrupa Topluluğunun Girişimci politikasının temel hedefleri en özlüce şöyle sıralanabilir:

1. *İdari ve iş yaşamını düzenleyici kuralların basitleştirilmesi ve geliştirilmesi*
2. *Girişimciler için finansal kaynakların geliştirilmesi*
3. *Girişimcilerin Avrupalılaşmasına ve uluslararasılaşmasına yardımcı olacak stratejiler ve enformasyon kaynaklarının geliştirilmesi*
4. *KOBİ'lerin rekabet edebilme kapasitelerinin artırılması ve araştırma, buluşçuluk ve eğitim olanaklarına erişimlerinin artırılması*
5. *Girişimciliğin teşvik edilmesi ve özel hedef grupların desteklenmesi*

1997 yılında gerçekleştirilen Lüksemburg İstihdam Zirvesinde istihdam yaratma konusunda karşı karşıya kalınan ekonomik ve sosyal zorlukların giderilmesinde girişimciliğin oynadığı temel rolün altı bir kez daha çizilerek Avrupa ekonomisinin gelecekteki rekabet kapasitesinin artması ve ekonomik büyümenin yaratılmasında temel oluşturacak bir Avrupa girişimci kültürünün oluşturulması konusu ağırlık kazanmıştır.

2. BÖLÜM

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN KOBİ'LERİ DESTEKLEMeye YÖNELİK PROGRAMLARI

Avrupa Birliği KOBİ'lere yönelik olarak geliştirdikleri politikaları desteklemek üzere çeşitli programlar oluşturmuş ve hayata geçirmiştir. Bu programların bazıları aşağıda verilmiştir.

1. EKONOMİK BÜYÜME VE ÇEVRE PİLOT PROGRAMI

1995 yılında Avrupa Komisyonu ve Avrupa Yatırım Fonu arasında yapılan bir anlaşma ile, çevreye duyarlı KOBİ yatırımlarının desteklenmesine yönelik "Ekonomik Büyüme ve Çevre" pilot programı uygulamaya konmuştur.

2. YAPISAL FONLAR

Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (ERDF), Milli ya da bölgesel yardım fonlarına eş-finansman yoluyla KOBİ'lerin hizmetlere olan talebini teşvik etmek ve destek yapıları yaratılması ve geliştirilmesine yardımcı olarak KOBİ'lere hizmet arzını desteklemek. Bu amaçla 1994-1999 dönemi için Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu'nun yüzde 10'u KOBİ'lere tahsis edilmiştir.

Avrupa Sosyal Fonu (ESF), eğitim ve ön eğitimin kalitesini ve erişimini iyileştirmek, rekabet edebilme kapasitesini artırmak ve istihdam imkanlarını iyileştirmek için 1994-1999 dönemi için Avrupa Sosyal Fonu'nun yüzde 14'ü KOBİ'lere tahsis edilmiştir.

3. KOBİ GİRİŞİMİ

Bu, en az gelişmiş bölgelerde (Topluluk ortalamasının altında kalan bölgeler) endüstriyel ve hizmet sektörlerindeki KOBİ'lere yönelik bir girişimdir. Hedefi KOBİ'lerin Tek Pazara uyum göstermesine yardım etmek ve uluslararası düzeyde rekabet edebilmeleri için destek olmaktır. 1994-1999 dönemi için sözkonusu bölgelerdeki KOBİ'lerin yararına 800 milyon ECU tahsis edilmiştir.

4. ADAPT GİRİŞİMİ:

Ulusötesi Topluluk Girişimi, kişilere ve şirketlere işgücü piyasasının hızla değişen ihtiyaçlarına cevap vermelerine yardımcı olur. Amacı, işsizliği önlemek ve işgücünün eğitim ve niteliklendirilmesi programlarıyla yeni iş imkanlarının meydana getirilmesidir. 1995-1999 dönemi için 1,4 milyar ECU tahsis edilmiştir.

5. AVRUPA YATIRIM BANKASI

Avrupa Birliğinin temel mali enstrümanı olarak Avrupa Yatırım Bankası, KOBİ'ler tarafından yapılan küçük ve orta ölçekli yatırımlara global kredi sağlamaktadır. 1990 yılından bu yana KOBİ'ler, endüstri ve hizmetler sektörüne ayrılan fonların yüzde 45'inden yararlanmışlardır.

Avrupa Yatırım Bankası 1997 yılında Amsterdam Özel Eylem Programı adı altında üç-yıllık bir program başlatarak yeni teknolojiler alanında etkinlik gösteren KOBİ'leri desteklemek için 1 milyar ECU'lük bir bütçe ayırmıştır.

Avrupa Yatırım Bankası Avrupa Teknoloji Etkinliği altında yeni bir program geliştirmiş ve bu çerçevede büyüme eğilimli ve yüksek teknoloji kullanan KOBİ'lerin projelerini desteklemek için ortaklık sermayesi ve öz sermaye sağlamaktadır. AYB'nin bu program için ayırdığı bütçe 125 milyon ECU'dür.

6. AVRUPA YATIRIM FONU (EIF)

Avrupa Yatırım Fonu, kamu/özel sektör ortaklığı olarak bankacılık sektörünü tamamlamak için ticari temelde işlev

görmektedir. Avrupa Yatırım Fonu, garanti sağlayarak ve risk sermayesi fonlarına yatırım yoluyla KOBİ'lerin finansman kaynaklarına erişimini kolaylaştırarak KOBİ'lerin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

7. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

1995-1998 yılları arasında uygulanan Topluluğun Dördüncü Araştırma ve Teknolojik Geliştirme, Programı KOBİ'lere de açık bir program olarak bu dönem içerisinde 2700 KOBİ'ye araştırma ödülü ve yaklaşık 4300 KOBİ de araştırma projesinde yer almıştır.

Avrupa Komisyonu 1999-2002 yıllarını kapsayan yeni Beşinci Araştırma Çerçeve Programında KOBİ'lere yönelik özel tedbirlerin devam ettirilmesini önermiştir.

8. ÇEKİRDEK SERMAYE

1989 yılında Komisyon, başlangıç sermayesi fonlarının yaratılmasını teşvik etmek için bir pilot program geliştirmiştir. Bu programın temel hedefi piyasadan fon elde etmekte güçlük çeken yeni işletmelere sermaye sağlamak ve çekirdek aşamadaki projelerin kalitesinin geliştirilmesini sağlamaktır.

9. EASDAQ (KOBİ'LER İÇİN AVRUPA SERMAYE PİYASALARI)

Avrupa Sermaye Piyasaları, küçük ancak hızla büyüyen Avrupa şirketlerini Avrupa'da dışarıdan ihtiyaç duydukları ortaklık sermayesi kaynaklarını artırmalarına yöneliktir. Bu piyasalar aynı zamanda firmaların başlangıç yıllarında ortaklık kurmalarını da kolaylaştırmak için bir araç olarak kullanılmaktadır.

KOBİ'ler için Avrupa Sermaye Piyasaları (EASDAQ), küçük ancak hızla büyüyen şirketler için kurulmuş bağımsız bir borsadır. Brüksel'de merkezi bulunan ancak Avrupa çapında işlev gören bu yapılanma, oniki AB ülkesinden 60'a yakın mali kuruluşu aittir.

10. KARŞILIKLI GARANTİ ŞİRKETLERİ

Karşılıklı Garanti Şirketi, finansmanı için karşılıklı garanti sağlamaktadır. Şirketler tarafından ilgili sektördeki doğrudan deneyimle riskin yeniden değerlendirilmesini, riskin birden fazla taraf arasında dağıtılmasını, üyelerin müzakere edebilme yetkisinin güçlendirilmesini ve kamu yardımlarının etkin dağıtımına imkan sağlarlar.

11. JEV (AVRUPA ORTAK YATIRIM GİRİŞİMİ)

Avrupa Ortak Yatırım Girişimi bir destek mekanizması olarak Topluluk sınırları içinde yeralan KOBİ'lerin uluslararası ortak yatırımlar oluşturmalarını destekler. 1997 yılında başlatılan Girişim, Topluluk içinde yatırım ve istihdam oluşturan yeni ekonomik etkinlikleri oluşturmayı amaçlamaktadır.

Yukarıda ana hatlarıyla özetlenmeye çalışılan destek programlarının yanı sıra, Avrupa'daki KOBİ'lerin bilgi gereksinimlerini karşılayacak, yatırım ortaklarını belirlemeye yardımcı olacak bir dizi mekanizma da geliştirilmiştir.

3. BÖLÜM

AVRUPA BİRLİĞİ – TÜRKİYE İLİŞKİLERİ ÇERÇEVESİNDE KOBİ'LERE YÖNELİK DESTEK PROGRAMLARI

Avrupa Birliği-Türkiye ilişkilerinde KOBİ'lere yönelik politika ve destek programlarını belirleyen üç ana ilişki biçimden sözedilebilir. Bunlar, 6 Mart 1995 tarihli Avrupa Topluluğu-Türkiye Gümrük Birliği Anlaşması, 27 Kasım 1995 tarihinde Türkiye'nin de altına imza koyduğu Avrupa-Akdeniz Ortaklığı (Barselona Süreci) ve 4 Mart 1998 tarihli Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan Türkiye için Avrupa Stratejisi tebliği.

1. AVRUPA TOPLULUĞU-TÜRKİYE GÜMRÜK BİRLİĞİ ANLAŞMASI

6 Mart 1995 tarihli Ortaklık Konseyi'nin 1/95 no.lu kararı gereğince Avrupa Topluluğu ve Türkiye arasında bir gümrük birliğinin son aşamasının 1 Ocak 1996 tarihinde yürürlüğe girmesi taraflarca karara bağlanmıştı. Gümrük Birliği sürecini desteklemek üzere öngörülen Topluluk hibesi ve Avrupa Yatırım Bankası kredi imkanları henüz hayata geçirilememiştir.

Avrupa Topluluğu-Türkiye Ortaklık Konseyinin 1/95 kararı na ek olarak yine aynı tarihli İlke Kararında bir dizi alanda işbirliği yapılması öngörülmüştü. Bu bağlamda sanayi işbirliğine atıfta bulunularak özellikle KOBİ'lerin yararına rekabet gücünün artırılmasına katkıda bulunmak üzere Türkiye, Topluluğun KOBİ'ler için Üçüncü Beş Yıllık planına katılma ya davet edilmiştir.

2. TÜRKİYE İÇİN AVRUPA STRATEJİSİ

Türkiye için Avrupa Stratejisi oluşturulması fikri ilk kez 12-13 Aralık 1997 tarihinde Avrupa Konseyi'nin Lüksemburg Zirvesinde geliştirilmiştir. Türkiye'yi her alanda Avrupa Birliğine yaklaştırarak tam üyeliğe hazırlama yolunda önemli bir adım niteliğinde olan Strateji, 4 Mart 1998 tarihinde Avrupa Komisyonu tarafından onaylanarak Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine sunulmuştur.

Avrupa Komisyonu, bir süre önce Avrupa Birliği Konsey'inden aldığı talimat uyarınca, Strateji'nin uygulanmasına yönelik olarak 150 milyon Euro'luk iki yeni mali düzenleme için teklifte bulunmuştur.

Stratejinin konuları arasında, öncelikle Gümrük Birliğinin güçlendirilmesi ve endüstriyel işbirliği ve yatırımların geliştirilmesi konuları ağırlık kazanmaktadır. Endüstriyel İşbirliği ve Yatırım alanında "Türk endüstrisinin, özellikle KOBİ'lerin rekabet gücünde iyileşmelerin yanısıra Türkiye'de uygun bir hukuki ve yasal çerçeve kurulması ve endüstri ve yatırım konusunda işbirliğinin geliştirilmesi öncelikli alan olarak vurgulanmaktadır. Stratejinin hayata geçirilmesi için taraflar görüşmelerini sürdürmektedirler.

3. AVRUPA-AKDENİZ ORTAKLIĞI VE KOBİ'LER

Avrupa-Akdeniz Ortaklığı, Avrupa Birliği'nin Akdeniz politikasındaki bir genişlemeye referans vermesi açısından önemli bir süreçtir. 27 Kasım 1995 tarihinde 15 Avrupa Birliği Üye Ülkesi ve Türkiye'nin de dahil olduğu AB'ne üye olmayan 12 Akdeniz ülkesinin Dışişleri Bakanlarınca imzalanan **Barselona Deklarasyonu** ile Avrupa-Akdeniz Ortaklığı süreci başlatılmıştır. Bu ortaklığın Akdeniz Bölgesine ilişkin üç temel hedefi bulunmaktadır: siyasi diyalog ve güvenlik konularında ortaklığın tesisi; ekonomik ve mali ortaklığın geliştirilerek 2010 yılında bir serbest ticaret alanının oluşturulması; ve Sosyal, kültürel ve beşeri konularda ortaklığın geliştirilmesi.

Bu hedefleri gerçekleştirebilmek için Avrupa Birliği kendi bütçesinden 1995-1999 dönemi için 4,6 milyar Euro'luk bir hibe desteği, Avrupa Yatırım Bankası da 2,3 milyar Euro'luk bir kredi verme taahhüdünde bulunmuştur.

Birlik bütçesinden ayrılan miktarın yüzde 90'ı bu ortaklığa taraf olan ülkelere ikili çerçeve programlar dahilinde, geri kalan yüzde 10'luk bölümü ise Ortaklığın hedeflenen boyutlarının gerçekleştirilmesine destek olmak üzere bölgesel ve yatay işbirliği programlarına ayrılmıştır. Birebir ülkelere aktarılmakta olan ve MEDA fonları olarak bilinen desteklerin öncelikli alanı, Akdeniz ülkelerinin ekonomilerinin modernizasyonu ve özel sektörün, özellikle de KOBİ'lerin, altyapı imkanlarının geliştirilmesini kapsamaktadır.

MEDA KAPSAMI ALTINDA KOBİ'LERE YÖNELİK OLARAK VERİLEN MEDA FONLARI (HİBELERİ)

Mechatronics

Uygulayıcı kuruluş: Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul

Proje bütçesi: 2.182.000 Euro

AB katkısı: 1.800.000 Euro

Bu proje, Mechatronics (Makina, Elektrik ve Elektronik) kavramını endüstriyel ürünler, süreçler ve sistemlerin geliştirilmesi biçiminde güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu projenin temel hedefi KOBİ'ler ve büyük kuruluşlar ile yeni teknolojiler arasındaki ilişkinin geliştirilmesidir.

İş Merkezleri Ağı Projesi

Uygulayıcı kuruluş: TOBB ve mahalli sanayi ve Ticaret Odaları

Proje bütçesi: 18.635.000 Euro

AB katkısı: 17.300.000 Euro

Türkiye-Avrupa İş Merkezlerini Geliştirme Projesi adı altında bu proje kapsamında İstanbul, İzmir ve Gaziantep illerinde kurulacak olan iş merkezleri küçük ve orta ölçekli işletmelere kapsamlı destek sağlanmasını öngörüyor. Türkiye

ekonomisinin bu en geniş ve dinamik sektörünün daha da güçlendirilmesi projesi, istihdam imkanlarının iyileştirilmesini, dolayısıyla da toplumsal istikrarın artmasını hedefliyor.

Dört yıla yayılan projenin koordinasyon biriminde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Avrupa Komisyonu ve Teknik Destek Konsorsiyumu'ndan birer temsilci yar alacaktır. Merkezler, genel iş yönetimine yönelik danışmanlık hizmetleri ve eğitim faaliyetlerinin yanı sıra, KOBİ'lerin Avrupa ve Akdeniz pazarlarına girmesi ve uluslararasılaşması çabalarına yönelik destek hizmetler sunacaktır.

Mesleki Eğitim Programı

Uygulayıcı kuruluş: MEKSA tarafından başkanlık edilecek özel sektör kuruluşlarının oluşturacağı bir konsorsiyum ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın desteği

Proje bütçesi: 75.000.000 Euro

AB katkısı: 51.020.000 Euro

Bu proje, başta çıraklık eğitimi olmak üzere Türkiye'de Mesleki Eğitim ve Öğrenim sisteminin kalitesinin iyileştirilmesi ve etkinleştirilmesini hedeflemektedir. Mevcut sistemin özel sektörün değişen ihtiyaçlarına göre yeniden yapılandırılmasını öngörmektedir. Program, eğitim faaliyetlerinin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde, kamu kuruluşları ve özel sektörün sorumlulukları paylaştığı katılımcı bir yaklaşım modeli temelinde gerçekleştirilecektir. Beş yıl sürecek olan program, Milli Eğitim Bakanlığı ve Avrupa Komisyonu'nun ortaklaşa destek ve gözetimi altında MEKSA Vakfı'nın öncülüğünde, özel sektör kuruluşlarından oluşan bir konsorsiyum tarafından uygulanacaktır.

Mesleki ve Teknik Eğitimin Modernizasyonu Projesi

Uygulayıcı kuruluş: Milli Eğitim Bakanlığı

Proje bütçesi: 18.500.000 Euro

AB katkısı: 14.000.000 Euro

Projenin süresi: 4 yıl

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezinin çalışmalarını iyileştirmeye yönelik olarak müfredat geliştirme, seçilmiş bölgelerde ve okullarda eğitimcinin eğitimi, eğitim laboratuvarlarının donanımının sağlanması gibi etkinlikleri içermektedir.

Otomobil Sektörü Sanayi Bölgesinin oluşturulmasına destek

Uygulayıcı kuruluş: KOSGEB ve TAYSAD

Proje Bütçesi: 2.262.500 Euro

AB katkısı: 1.245.000 Euro

Projenin amacı, endüstrinin daha etkin bir biçimde yeniden yapılanması için 60'a yakın otomobil parçası üreten küçük ve orta ölçekli işletmeyi aynı bölge içinde biraraya getirmektir. Topluluğun desteği, bu alanda yeni stratejilerin geliştirilmesine ve bu stratejilerin uygulanmasına yardımcı olmak ve aynı zamanda da yeni bir sanayi bölgesinin yaratılmasında teknik destek sunmak için kullanılacaktır.

AB on-line bilgi ağı projesi

Uygulayıcı kuruluş: KOSGEB

Proje Bütçesi: 1.078.000 Euro

AB katkısı: 773.000 Euro

Proje süresi: 2 1/2 yıl

KOBİ'lere yönelik olarak piyasalar ve piyasaların yapısıyla ilgili istatistik, veri tabanları, şirket profilleri, yeni mevzuat, yasal kısıtlamalar gibi konularda bilgi sağlamak üzere bir bilgi ağının oluşturulmasını içermektedir.

Ayakkabı yapımı eğitim merkezi

Uygulayıcı kuruluş: KOSGEB-TESK ve TUAF

Proje Bütçesi: 3.182.000 Euro

AB katkısı: 1.962.000 Euro

Proje süresi: 4 yıl

Projenin amacı, Ankara'da ve İstanbul'da eğitim merkezleri kurarak küçük işletmelere ayakkabı sektöründe teknolojik gelişme ve üretim, pazarlama, finansman ve idari yönetim yöntemleri için gerekli eğitimin ve bilginin sağlanmasını amaçlamaktadır.

Dokuma Sektörü cıracılık eğitim merkezi

Uygulayıcı kuruluş: KOSGEB ve Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği

Proje Bütçesi: 2.435.750 Euro

AB katkısı: 1.490.000 Euro

Dokuma sektöründe daha ziyade genç insanların iş üzerinde eğitimini içeren proje İstanbul'da gerçekleştirilecektir.

Tekstil sektöründe çevre standartları

Uygulayıcı kuruluş: KOSGEB ve TÜBİTAK

Proje Bütçesi: 2.128.700 Euro

AB katkısı: 1.000.000 Euro

Proje süresi: İki yıl

Bu projenin amacı, Türk tekstil sanayiinde kullanılan materyalin, tanınmış çevre standartlarına (ECO-TEX 100 ve diğer uluslararası standartlar) uygunluk sertifikasyonunun sağlanmasına yöneliktir. Proje, tekstil sektöründeki küçük işletmelerin materyallerinin sertifikasyonunu sağlamaya yönelik EN 45001 standardı altında akredite edilmiş bir laboratuvarın Gebze'de bulunan TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi bünyesinde açılmasını kapsamaktadır.

4. AVRUPA YATIRIM BANKASI (AYB)

Avrupa Birliği ile Ortaklık Anlaşması olan Akdeniz ülkelerinden biri olarak Türkiye, Avrupa Yatırım Bankası'nın (AYB) Protokol Dışı Finansman olanaklarından yararlanabilmektedir. Avrupa Birliği'nin Yenileştirilmiş Akdeniz Politikası çerçevesinde Türkiye'de 1993 yılında yeniden başlayan AYB operasyonu sonucunda 1996 yılına kadar toplam 8 proje için 340 milyon ECU tutarında kredi anlaşmaları yapılmıştır. Bu kredilerden yararlanan dört proje çevre koruma ve diğer dördü de bölgesel işbirliği projeleridir.

1996-1999 dönemini kapsayan Avrupa-Akdeniz Ortaklığı çerçevesinde, Akdeniz bölgesindeki üye olmayan 12 ülkeye yönelik olarak AB'nin hibelerinin yanı sıra, Avrupa Yatırım Bankası da 2,31 milyar ECU'lük bir fon ayırmıştır. Bu fondan Türkiye'ye 200 milyon ECU tahsis edilmiştir. Ağırlıklı olarak çevreye yönelik kentsel altyapı projelerinin desteklendiği bu fonun bir kısmı global fonlar olarak küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi için Türk bankacılık sektörüne tahsis edilmiştir. Bu global krediler finansman araçlarına KOBİ'ler tarafından gerçekleştirilecek ve kriterleri AYB tarafından belirlenmiş küçük miktarlarda borçlanma olarak verilecektir.

26 Ağustos 1997 yılında bu amaçla Avrupa Yatırım Bankası'nın kendi bütçesinden 50 milyon Euro, üç Türk bankası (Halk Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası ve Türkiye Sınai Yatırım Bankası) aracılığı ile KOBİ'lerin kullanımına açılmıştır. 1999 dönemi için 40 milyon Euro yine Türkiye Sınai Kalkınma Bankası ve Türkiye Sınai Yatırım Bankası aracılığı ile KOBİ'lerin kullanımına açılacaktır.

Avrupa Birliği bütçesinden ayrılan ve Türkiye'deki KOBİ'lerin desteklenmesine yönelik Risk Sermayesi fonu da Avrupa Yatırım Bankası aracılığı ile 28 Ocak 1999'da AYB'nin Türkiye Sınai Kalkınma Bankası ile imzaladığı anlaşma çerçevesinde uygulamaya geçirilmiştir. KOBİ'ler tarafından hızla tüketilen bu Fon'a ilişkin bilgi aşağıda verilmiştir.

Avrupa Yatırım Bankası Risk Sermayesi Fonu

Toplam Fon Tutarı: 12.000.000 Euro

Kimler faydalanabilir:

Sanayi, turizm, tarıma dayalı sanayi ve ilgili hizmetlerde faaliyette bulunan özel sektör kuruluşları.

Kullanım şekli:

Firmaların yatırımlarına, sermaye iştiraki yoluyla, azami yüzde 25 oranında katkıda bulunulacaktır. Banka-firma ortaklık süresi en fazla onbeş yıl olacaktır. Bu süreden önce banka uygun gördüğü takdirde ve firma ile anlaşmaya vararak ortaklıktan çekilebilir. Geri ödeme, sermaye ortağı olan bankanın, temettü ve dönem sonu hisse satışından elde edeceği pay şeklindedir.

Aranan Şartlar:

Başvuran firmanın gelecek vaadeden, temettü performansı iyi olan bir firma olması ve yatırım halinde bulunması gerekmektedir. Avrupa Birliği ülkelerinden bir ortağı bulunması tercih sebebidir ancak şart değildir.

Nereye başvurulur:

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Kredi Yatırım Müdürlükleri, İstanbul. TSKB'nin İzmir ve Samsun'da birer şubesi bulunmaktadır.

4. BÖLÜM

DİĞER FİNANSMAN PROGRAMLARI

AVRUPA TOPLULUĞU YATIRIM ORTAKLIĞI (ECIP)

Avrupa Topluluğu Yatırım Ortaklığı (ECIP) 60 Asya, Latin Amerika, Akdeniz ve Güney Afrika ülkesinde, bu ülkelerin iktisadi kalkınmasına katkıda bulunan özel sektör ortak girişim yatırımlarının finansmanı amacını taşımaktadır. Programın öncelikli hedef grubu KOBİ'lerdir.

Programın bünyesinde beş alt program yer almaktadır. Bu programlar:

Program 1: Potansiyel Ortak yatırım Proje ve Ortağın Tesbiti

Kullanıcılar: Ticaret ve Sanayi Odaları, Mesleki kuruluşlar ve bir grubun şirketi temsil edebilen ECIP mali kurumları

Finansman tipi: Kabul edilebilir maliyetlerin %50'si tutarında hibe azami miktar: 100.000 Euro

Başvuru: Doğrudan Avrupa Komisyonu'na ya da Finansal Aracı vasıtasıyla (Türkiye'de Eurotürk Bank – İstanbul)

Program 2: Fizibilite çalışmaları ya da pilot projeler

Kullanıcılar: ortak yatırım, özelleştirme ya da özel sektör altyapı projesi yapmak isteyen şirketler

Finansman tipi: Kabul edilebilir maliyetlerin %50'si tutarında faizsiz avans

Azami miktar: 250.000 Euro

Başvuru: Finansal Aracı Kuruluş vasıtasıyla (Türkiye'de Eurotürk Bank – İstanbul)

Program 3: Ortak yatırım Sermaye İhtiyacı

Kullanıcılar: AB'li ortaklarla kurulmuş mahalli ortak yatırımlar ya da bir AB şirketinin lisansı ve teknik desteği anlaşması altında çalışan mahalli şirketler

Finansman tipi: Ortak yatırım sermayesinin yüzde 20'sini aşmamak üzere öz sermaye kredisi

Azami miktar: 1.000.000 Euro

Başvuru: mutlaka Finansal Aracı kuruluş vasıtasıyla (Türkiye'de Eurotürk Bank – İstanbul)

Program 4: Eğitim, Teknik ve Yönetim Yardımı

Kullanıcılar: AB'li ortaklarla kurulmuş mahalli ortak yatırımlar ya da bir AB şirketinin lisansı ve teknik desteği anlaşması altında çalışan mahalli şirketler

Finansman tipi: Büyük şirketler için faizsiz kredi ya da KOBİ'ler için kabul edilebilir maliyetlerin en fazla %50'si tutarında hibe

Azami miktar: 250.000 Euro

Başvuru: Finansal Aracı vasıtasıyla (Türkiye'de Eurotürk Bank – İstanbul)

Program 1b: Özel sektör altyapı ya da çevresel hizmetleri alanında Özelleştirme, Yap İşlet Devret ya da Yap-İşlet-Mülkiyetini Al Projelerinin hazırlanması

Kullanıcılar: Hükümet kuruluşları ve Kamu Kuruluşları

Finansman tipi: Kabul edilebilir maliyetlerin %100'ü tutarında hibe

Azami miktar: 200.000 Euro

Başvuru: Doğrudan Avrupa Komisyonuna ya da Finansal Aracı vasıtasıyla (Türkiye'de Eurotürk Bank – İstanbul)

Türkiye uzun bir süredir ECIP programına katılmaktadır. 1988-1999 yılları arasında 10 yıllık bir dönemde toplam 11.243.903 Euro tutarında meblağ 85 proje'ye aktarılmıştır. Bu projeler ağırlıklı olarak Program 1 ve 2 den yararlanmışlardır.

5. BÖLÜM

İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRME PROGRAMLARI

1. KOBİ'LER İÇİN AVRUPA BİLGİ MERKEZLERİ – EURO-INFO CENTRES

Avrupa Bilgi Merkezleri, Topluluk konularına ilişkin bilgi, tavsiye ve yardım sağlamaya yönelik olarak kurulmuş bir işbirliği ağıdır. Türkiye'nin de içinde bulunduğu ve KOSGEB'in evsahipliğini yaptığı bu ağ içerisinde 275 Avrupa Bilgi Merkezi bulunmaktadır.

2. BC-NET

İşletmeler arası İşbirliği Ağı, sınır ötesi işbirliği açısından iyi tanımlanmış hizmetlerle KOBİ'lere yardımcı olan iş danışmanlarının bir ağıdır. Burada sağlanan bilgi, gizli ve gizli olmayan bir biçimde iş ortaklıkları arayan KOBİ'lere aktarılır.

3. BRE (GİRİŞİMCİLERİ BİRBİRİNE YAKLAŞTIRMA BÜROLARI)

BRE'nin altında 500 muhabir büro yer almaktadır. Bu büroların hedefi KOBİ'lerin sınır aşırı işbirliği kurmalarını teşvik etmek ve işbirliği imkanlarını gizli olmayan bilgi sunma temelinde yaygınlaştırmaktır. Türkiye'de bu ağın içerisinde yer almakta ve KOSGEB ve TOBB bünyesi altında edinilen bilgiler Türkiye'deki KOBİ'lere ulaştırılmaktadır.

4. EUROPARTENARİYAT

Europartenariat'ın amacı nispi olarak daha az gelişmiş ve endüstriyel çöküntüye girmiş bölgelerinde Topluluğun ve

üçüncü ülkelerin KOBİ'lerin biraraya gelmeleri ve iş ilişkileri kurmalarını destekleyerek bu bölgelerdeki gelişmeyi teşvik etmektir. Europartenariat programları Türkiye'de İktisadi Kalkınma Vakfı tarafından izlenmekte ve koordinasyonu sağlanmaktadır.

5. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

a. Eureka

EUREKA, Avrupa ülkelerindeki endüstri ve araştırma kuruluşlarının dünya pazarındaki rekabet gücünü artıracak ileri teknolojilerin, ürünlerin ve hizmetlerin araştırılması ve geliştirilmesini, ülkeler-arası ortak projeler oluşturulmasını ve yürütülmesini teşvik etmek için 1985 yılında Türkiye'nin de içinde bulunduğu 19 Avrupa ülkesi ve Avrupa Birliği'nin kurduğu uluslararası bir kurumdur.

EUREKA, üye ülkelerdeki şirket ve araştırma enstitüleriyle etkili bir iletişim kurarak , bu kuruluşların çabalarını ileri teknolojilerin gelişmesi doğrultusunda birleştirir, uluslararası ortak projelere dönüştürür. Hemen hemen tüm bilimsel ve teknolojik konuları içermekle birlikte, öncelikli alanları tıp ve biyoteknoloji, iletişim teknolojisi, enerji teknolojisi, çevre teknolojisi, bilgi teknolojisi, lazer teknolojisi, malzeme teknolojisi ve taşıma teknolojisi. Eureka veri tabanına ulaşmak, projeleri izlemek, ortak aramak veya başka projelere katılmak, Avrupa genelinde ilişkiler bulmak için <http://www.eureka.be> adresine başvurulabilir.

EUREKA'da tahsis edilebilecek uluslararası ortak bir fon bulunmamaktadır. Proje harcamaları için gerekli finansmanın sağlanması katılımcılardan beklenmekle birlikte, Üye Ülkelerin hükümetleri düzeyini ve yeterlilik şartlarını belirleyerek projelere mali destek sağlamaktadırlar.

Türkiye'de EUREKA'nın milli koordinatörü TUBİTAK'dır ve TUBİTAK Teknoloji İzleme ve Değerlendirme Başkanlığı (TİDEB) tarafından yürütülmektedir. EUREKA projelerine Türki-

ye'de destek sağlayan kuruluşlar sırasıyla Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV), TÜBİTAK-TİDEB, ve TÜBİTAK dır.

TÜBİTAK-TİDEB: Eureka Milli Proje Koordinatörü

Atatürk Bulvarı 221, Kavaklıdere, 06100 Ankara

Tel: 0-312-467 18 01

Faks: 0-312-427 43 05

e-mail: eureka@tubitak.gov.tr

b. Araştırma ve Teknolojik Gelişme Çerçeve Programı

Avrupa Konseyi'nin 13 Ekim 1998 tarihinde aldığı bir karar doğrultusunda, Avrupa Birliği üyeliğine aday ülkelerin 1998-2002 yıllarını kapsayan Beşinci Araştırma ve Teknolojik Geliştirme Çerçeve Programına tam olarak katılmasına imkan tanınmaktadır. Türkiye'ye de açık olan ve KOBİ'ler için önemli imkanlar sağlayan bu program için katılımcı aday ülkeler programın bütçesine katkıda bulunmak zorundadır.

Türkiye şimdiye dek bu programın Gelişmekte Olan Ülkeler için Uluslararası İşbirliği Programı (INCO-DC)'na katılmış ve bu kapsamda bilim ve teknoloji geliştirme projelerine finansman sağlayabilme imkanına sahip olmuştur.

6. AVRUPA –AKDENİZ ORTAKLIĞI KOBİ'LERE YÖNELİK İLİŞKİ AĞLARI

Avrupa Komisyonu Barselona bildirgesi doğrultusunda 1995'ten bu yana Avrupa-Akdeniz ağlarının kurulmasını hedefleyen girişimleri desteklemektedir. Bu ağların amacı, karşılıklı anlayışın geliştirilmesi, en iyi uygulama örneklerinin mübadelesi ve etkin bir kurumsal işbirliğinin güçlendirilmesidir. Ağlar, ekonomi enstitülerini, endüstri-sanayi federasyonlarını, uluslararası ticareti teşvik örgütlerini, ticaret fuarları ile ticaret odalarını kapsamaktadır. Akdeniz bölgesindeki KOBİ'lerin güçlendirilmesinin arkasındaki diğer ekonomik aktörleri destekleyerek kurumsal altyapıları güçlendirmeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda, Avrupa Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği (EuroChambers) 1999 yılında Avrupa Bir-

liğı ve Akdeniz Ülkelerindeki Sanayi ve Ticaret Odalarının birbirleriyle olan ilişkilerini güçlendirmek ve karşılıklı tecrübe alışverişinde bulunmalarını sağlamak üzere ARCHIMEDES isimli bir program geliştirmiştir.

1999-2000 yılları arasında yürütülecek olan bu programın aşağıda ayrıntıları verilen altı alt projesi bulunmaktadır.

1. Mercure Med: Oda yöneticilerine yönelik kısa dönemli değişim ve ziyaret programı. Bu program çerçevesinde Akdeniz Ülkelerinin temsilcileri iki hafta süreyle Avrupa Birliği Üye Ülkelerindeki Odaları, Avrupa Birliği Üye Ülke temsilcileri de bir hafta süreyle Akdeniz Ülkelerindeki Odaları ziyaret edebileceklerdir. Nisan 1999 döneminde yapılan başvurular ve seçimler sonucunda Adana Sanayi Odası, İzmir Ticaret Odası, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası, Gaziantep Ticaret Odası, İstanbul Ticaret Odası, İstanbul Sanayi Odası, Ankara Ticaret Odası ve Ankara Sanayi Odası'nın seçilen temsilcileri bu programa katılacaklardır.
2. Eğitim Seminerleri: Ziyaret programının bir tamamlayıcısı olarak çeşitli Akdeniz ülkelerinde 8 eğitim semineri düzenlenecektir.
3. Akdeniz Odaları Ortaklık programı: İki AB Üye Ülke Odası ve bir Akdeniz ülke Odası arasında *kardeşleştirme* imkanlarının oluşturularak, ortak projeler üretmeleri, ve ekonomik işbirliğini güçlendirmeleri hedeflenmektedir.
4. Avrupa-Akdeniz Sanayi ve Ticaret Odaları Elektronik Ağı'nın oluşturulması.
5. Stratejik Yardım: Akdeniz Ülkelerindeki Odaların uzun erişimli stratejik planlama yapmalarına ve hayata geçirmelerine destek olacak hizmetlerin sağlanması.
6. Yıllık Konferans: Odalar-arası ilişki ağlarının geliştirilmesini teşvik etmek için imkan ölçüsünde fazla sayıda Oda'nın biraraya gelmesini sağlayıcı, bilginin ve tecrübenin paylaşıldığı, en iyi tecrübe örneklerinin sunulduğu, yeni girişimlerin başlatıldığı ve tamamlanmış programların değerlendirildiği bir toplantı yıllık olarak gerçekleştirilecektir.

YARARLI ADRESLER

İnternet Siteleri

Avrupa

Avrupa Birliği: www.europa.eu.int

Avrupa Birliği Girişimci Politikası Genel Müdürlüğü: www.europa.eu.int/en/comm/dg23/

Avrupa Birliği Mevzuatı: <http://europa.eu.int/eur-lex>

Avrupa Birliği İstatistik Ofisi: <http://europa.eu.int/en/comm/eurostat>

Avrupa Komisyonu Piyasa Erişim Veritabanı: <http://mkac-cdb.eu.int>

Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği: www.eureptr.org.tr

Avrupa Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği: www.eurochambres.be/ArchiMedes

Avrupa-Akdeniz Ortaklığı: <http://www.euromed.net>

Türkiye

Dış Ticaret Müsteşarlığı: <http://www.foreigntrade.gov.tr>

Devlet İstatistik Enstitüsü: <http://www.die.gov.tr>

Devlet Planlama Teşkilatı: <http://www.dpt.gov.tr>

MÜSİAD: <http://www.musiad.org.tr>

İktisadi Kalkınma Vakfı: <http://www.ikv.org.tr>

KOSGEB: <http://kosgeb.org.tr>

TÜBİTAK: <http://www.tubitak.gov.tr>

